

Tove Jansson 29.1.2016–

Tips för läraren – uppgifter som kan utföras i skolan

För högstadie- och gymnasieklaser

1. "ÄR DU EN VUXEN ELLER ETT BARN?"

I Tove Janssons verk, både i bilderna och i hennes texter, blandas verklighet och fantasi. Det är inte bara barn som får leka eller drömma, utan människor i alla åldrar får göra det. Denna inställning kan man också se i Toves liv. En bekants barn frågade den vuxna men lekfulla Tove en gång: "Är du en vuxen eller ett barn?"

Fundera i små grupper på vad det betyder att vara vuxen. Analysera var gränserna mellan vuxenhet och barndom går samt deras komplexitet. På vilket sätt syns leken i vuxnas liv? Skriv och gör tankekartor av era tankar.

UPPGIFTEN HÖR TILL LÄROPLANENS FÖLJANDE DELOMRÅDEN:

Mångsidig kompetens (K4): Analytisk, kritisk och kulturell läskunnighet.

Hälsokunskap: Identitet, självbild och självkänedom.

Religion: Reflektioner kring livsfrågor, åldern och självbilden.

Livsåskådningskunskap: Forma sin identitet och sin livsåskådnning.

Samhällslära: Strukturer och maktutövning i samhället.

Bildkonst: Visuella miljöer och större mediala frågor.

2. PASSANDE ELLER CENSURERAD?

I Tove Jansson Mumin berättelser finns hela livets spektrum beskrivet. Berättelserna är inte enbart menade som godnattsagor för barn, utan skildrar händelseförlopp ur det verkliga livet. Muminfigurerna kan t.ex. svära, röka eller dricka alkohol. Då Tove började teckna Moomin seriestripparna för den engelska tidningen The Evening News år 1954, gav man henne strikta regler: förbjudna ämnen var de kungliga, politik och sex.

Vilka ämnen är tabu i dag? Får man skriva, tala och göra bilder om precis vad som helst? Vem bestämmer vad som är passande eller vad som måste censureras? Är somliga ämnen mer tillåtna i fiktion än i fakta? Jämför olika åldersgrupper, samhällsklasser och kulturer. Undersök också dina egna erfarenheter.

Diskutera ämnet i små grupper. Försök att hitta aktuella nyheter och diskussioner i sociala medier som berör detta ämne. Ta ställning till frågorna som väcks i er diskussion.

UPPGIFTEN HÖR TILL LÄROPLANENS FÖLJANDE DELOMRÅDEN:

Mångsidig kompetens (K1, K2, K4): Diskussioner om rätt och fel, ett gott liv och dygder samt om etiska principer. Förstå samhällets, omgivningens och kulturens utvecklingens betydelse för samhället. Tolka konst, kultur och kulturarv. Undersöka personliga och samhällseliga betydelser inom bildkonsten och annan visuell kultur och att använda dem som underlag för att delta och påverka. Analytisk, kritisk och kulturell läskunnighet.

Svenska och litteratur: Analysera, ta ställning och övertala samt uttrycka sig.

Geografi: Naturens, mänsklig och kulturell mångfald och att respektera mänskliga rättigheter överallt i världen.

Livsåskådningskunskap: Forma sin identitet och sin livsåskådning.

Historia: Analysera historisk förändring och kontinuitet.

Samhällslära: Strukturer och maktutövning i samhället. Förstå rättsstatliga principer och betydelsen av människorättsfrågor i ett globalt perspektiv och att fördjupa sina kunskaper om det finländska rättssystemet och hur det fungerar

Bildkonst: Lakta konst, omgivningen och annan visuell kultur.

3. ATT BRYTA MOT NORMEN

Tove var en exceptionell kvinna i sin tids Finland, 1900-talets mitt. Hon satte arbetet framför kärleken och satte sig modigt på sin konstnärskarriär. Hon hade relationer med både män och kvinnor, trots att homosexualitet var olagligt i Finland ända till år 1971. Hon reste på egenhand och tyckte om att vara för sig själv. Att Tove bröt mot de traditionella könsrollerna ansågs av hennes samtida som mycket radikalt.

Fundera på vilket sätt synen på könsroller ha förändrats. Vad förväntas det av kvinnor och män i dag? Vem är det som bestämmer normerna? Har du andra tankar om normer är dina föräldrar eller dina mor- eller farföräldrar?

Diskutera i små grupper. Försök att hitta aktuella nyheter och diskussioner i sociala medier som berör detta ämne. Ta ställning till frågorna som väcks i er diskussion.

UPPGIFTEN HÖR TILL LÄROPLANENS FÖLJANDE DELOMRÅDEN:

Mångsidig kompetens (K1, K2, K4): Diskussioner om rätt och fel, ett gott liv och dygder samt om etiska principer. Förstå samhällets, omgivningens och kulturens utvecklingens betydelse för samhället. Tolka konst, kultur och kulturarv. Undersöka personliga och samhällseliga betydelser inom bildkonsten och annan visuell kultur och att använda dem som underlag för att delta och påverka. Analytisk, kritisk och kulturell läskunnighet.

Svenska och litteratur: Analysera, ta ställning och övertala samt uttrycka sig.

Geografi: Naturens, mänsklig och kulturell mångfald och att respektera mänskliga rättigheter överallt i världen.

Hälsokunskap: Utveckla sin självkännet och att ge akt på sina värderingar och attityder samt kroppens och sinnets signaleridentitet. Självbild och självkännet, sexuell utveckling, betydelsen av omsorg, familj och närstående, psykiskt välmående och självkänsla.

Religion: Reflektioner kring livsfrågor, åldern och självbild.

Livsåskådningskunskap: Forma sin identitet och sin livsåskådning. Inse betydelsen av och den etiska grunden för människovärdet, de mänskliga rättigheterna och människors jämlikhet

Historia: Olika värderingar i samhället, om spänningar mellan dessa och om hur värden och värderingar förändras över tid.

Analysera historisk förändring och kontinuitet

Samhällslära: Strukturer och maktutövning i samhället. Förstå rättsstatliga principer och betydelsen av människorättsfrågor i ett globalt perspektiv och att fördjupa sina kunskaper om det finländska rättssystemet och hur det fungerar

Bildkonst: Lakta konst, omgivningen och annan visuell kultur.